Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 245 (4881)
СУББОТО
ДЕКАБРИИН 15
1945 он

Сэн 20 мүн.

Республикын ажалшад өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэнэрые участково һунгуулиин комиссинуудта угаа ехэ патриотизмтайгаар дэбжүүлнэ. Комиссиин членүүд өөһэдтөө даалгагдаһан найдабарие нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ байха гэжэ советскэ һунгагшад этигэнэ.

Малажалаа улам саашань хүгжүүлэе!

Манай республикын түрүү колхоз, малажалай фермэ болон хүдэлмэрилэгшэдэй энэ жэлдэ горьтойхон амжалтануудые туйлаһаниинь ноябрь, декабриин турша соо аймагуудаар үнгэргэгдэһэн выставкэнүүдэй эсэсэй дүнгүүдһээ эли тодоор харагдаба. Аймагуудтахи выставкомуудай зууршалгаар, республиканска выставком болбол хэдэн олон түрүү колхоз, малажалай фермэ, түрүүшүүл ба мэргэжэлтэдтэ мүнгэн шан үгэлгэтэйгөөр нэгэдэхи, хоёрдохи зэргын ба гурбадахи зэргын дипломуудые олгохо гэжэ тогтоогоо.

Малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ба тэдэнһээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар республика соо түрүү зэргэдэ ябаһан Хоринн, Иволгын, Закаменай аймагуудай хэдэн олон түрүүшүүл дипломуудые абаба. Хоринн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз адуу малай тоо толгойе олошоруулхын хажуугаар, ашаг шэмыень нилээдгүй дээшэлүүлһэн байха юм. Тус колхозой малшад 1944 оной октябриин 1-һээ энэ жэлэй ноябриин 1 хүртэр нэгэшье толгой боди ба нарай малые хороогоогүй байна. Гүрэндэ малажалай продуктнуудые тушааха түсэбүүдээ зүһэн бүреэр үлүүлэн дүүргэһэн ба 1946 оной түлбэринүүдһээ зарим зүйлнүүдые авансаар оруулһан байха юм. Фермэнүүдынь үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые энэ жэлдэ амжалтатайгаар үнгэргэжэ, гүрэнэй комиссиһаа һайн сэгнэлтэ абаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермэ 1945 ондо 946 толгой хониһоо 1125 хурьга абажа, нэгэшье хороотогүйгөөр тэнжээһэн, ноосо хайшалха түсэбөө хэдэн олон килограммаар үлүүлэн дүүргэһэн байна. Фермын хүдэлмэрилэгшэд ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 133 хони ба 33 килограмм ноосо абаһан байха юм. Тингэжэ дурсагдагша аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонинной-товарна фермэнүүд нэгэдэхи зэргын диплом мүнгэн шантайгаар абаба. Тэрэшэлэн тус аймагай 30 гаран түрүүшүүл малажалые хүгжүүлэн олошоруулһанай ашаар, нэгэдэхи, хоёрдохи гурбадахи зэргын дипломуудые абаһан байха юм.

Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхоз малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—106,6 процент, эбэртэ бодо малаар—111,2 процент, хони ямаагаар—134,2 процент дүүргэһэн ба малажалай продуктнуудые тушааха талаар гүрэнтэйгөө саг болзор соонь тоосоһон байна. Тус аймагай «Улаан Үдэнгэ» колхозой һаалишан Соли Бартаева гэгшэ 20 гунжа үнеэнһээ 20 тугал абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулаад, 5.867 литрын орондо 6.928 литр һү һааһаа. «Улаан Темник» колхозой адуушан Бимба Шарапова 26 гү түрүүлээд, түлнүүдынь бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байха юм. Эдэ бүхы амжалтануудай түлөө дээрэ дурсагдагша колхоз ба түрүү малшад Сэлэнгын аймагай бусад түрүүшүүлтэй хамта мүнгэн шантайгаар нэгэдэхи зэргын диплом абаба.

Республиканска выставкомой олгоһон энэ шан ба дипломууд хадаа колхоз, малажалай фермэ, малшад ба мэргэжэлтэдые улам ехэ амжалтануудта зоригжуулха байһаниинь лабтай. Тиимэдэ 1945 ондо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлһээрээ нэгэшье колхоз, фермэ, малшан һанаагаа амаржангүй, харин улам ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ зорилготой байна. Хэрбээ туйлаһан тэдыгээрээ хизаарлаһан колхоз, фермэ, малшан байгаа гээшэ һаа, саашадаа эдэ амжалтануудаа хүгжүүлжэ шадахагүй байна.

1946 оной январь соо малажалай түрүүшүүлэй республиканска суглаан үнгэргэгдэхэнь. Энэ болзор хүртэр республикын бүхы малшад адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ үнэн зүрхэнһөө оролсожо, тус суглаанда хабаадалсаха эрхэ олохо зэргэтэй.

Аймагуудаар үнгэргэгдэһэн выставкэнүүдэй удаа малажалай түрүүшүүлэй суглаанууд болоо. Энэ суглаанда хабаадагшад аймаг бүхэнэйнгөө малшадые социалистическэ мүрысөөндэ уряалһан хандалга абаһан байна. Эдэнэрэй үүсхэлээр республикын аймагуудаар колхоз хоорондын социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрбэ. Эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд, малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд адуу малай үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үнгэргэжэ, түрүү һуури эзэлхын түлөө хормойгоо шуужа оролсоод, үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ үбһэ тэжээлээ арбилха, шэнэ түлнүүдые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаха бүхы хэмжээнүүдые харалжа байна.

Малшадай урдахи мүнөө үеын зорилго угаа ехэ харюусалгатай байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Олонхи колхозууднай үбһэ тэжээлээр дутамаг байна. Тиимэдэ үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, үхэр малаа садхаланаар ба хоролтогүйгөөр ондо оруулха ябадал хамагай шухала болоно. Мүн үбһэ тэжээлые нормын ёһоор гаргашалха, малнуудые хобто сооһоо эдеэлүүлхэ мэтын хэмжээ-ябуулганууд хаа-хаанагүй хүсэдөөр бэелүүлэгдэхэ ёһотой. Үрин дулаан байра байдал гээшэ малые тураангүй ондо оруулха ябадалда ехэхэн үүргэтэй байна. Хашаа, балгааһан бүхэниие забһаргүйгөөр хушаха, шабаха, малай дэбисхэрые саг үргэлжэ зээлэхэн бамбагар байлгаха мэтые малшан бүхэн эрхимээр сахиха уялгатай.

Нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд болон малажалай специалистнар болбол колхоз, фермэ бүхэнэй адуу малые атар тарганаар ондо оруулжа, Бурят-Монголые олон ба ашаг шэмээр ехэ малажалтай республика болгохо гэжэ манай республикын урда ВКП(б)-гэй ЦК-гэй табиһан зорилгые бодотоор бэелүүлхэ байна.

Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ Улан-Удын городской һунгуулиин окружной комиссиин мэдээсэл

Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ Улан-Удын городской һунгуулиин окружной комисси ниимэ адрестай байна гэбэл:

Улан-Удэ город, Советскэ үйлсэ, № 21/41, телефон № 2—14.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 436-дахи һунгуулиин округной комиссиин мэдээсэл

Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ 436-дахи Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин округой һунгуулиин комисси ниимэ адрестай байна гэбэл: **Улан-Удэ станци, түмэрзамайхидай илубай 2-дохи дабхарта, № 4 комнато соо.**

Телефонуудынь: городской—1-03; транспортна—0-67.

Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин окружной комиссиин мэдээсэл

Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ Улан-Удын хүдөөгэй һунгуулиин окружной комисси ниимэ адрестай байна гэбэл:

Улан-Удэ город, нэгэдэхи Соведүүдэй Байшан, № 17 комнато, телефон № 5—15.

Түрүү малшадай дүршэлһөө

70 наһатай хонишоной дүршэл

Данзан Иролтуев эгэсэ 70 наһатай болобо. Тиигэбэшье, колхозой ажал хүдэлмэриһөө харюудадаггүй юм. Энэ жэлдэ нүхэр Иролтуев өөрынгөө хани нүхэр Цырендулма хүгшэнтэй хамта 600 гаран хони харууһалжа, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулаа. Жэлэй эхеэр нүхэр Иролтуев 328 хони түрүүлжэ, 347 хурьга абаһан байна. Эдэ хурьгадынь мүнөө бултадаа элүүр энхэ бэетэй бүдүүн хонид болонхой.

Нэгэ хониһоо 1,8 килограмм ноосо хайшалхын орондо 2,1 килограмм хайшалжа, түсэбөө нилээдгүй ехээр үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн хониһоо 1.452 литр һү һаажа түсэбөө үлүү гаргаа.

Хони үсхэбэрилхэ ба түл абаха түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө нүхэр Иролтуев жэл бүри ажалай нэмэлтэ түлбэри абадаг юм. Энэ жэлдэ Сэлэнгын аймагай «Социализм» колхозой правлени түрүү хонишон Данзан Иролтуевта ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 18 хони үгөһэн байна.

Нүхэр Иролтуев хони хурьгадые тобир тарган ба хоролтогүйгөөр тэнжээхын тулада бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, адуулгые үбэлзүнгүй онсо шадабаритайгаар үнгэргэдэг юм.

Хонидой ороонто орохо сагтань хусануудые табижа хамта адуулдаг, түрэхэ хонидые тустаар һайн харууһалан, эдеэ хоолоор хангадаг байна. Мүн нарай хурьгадые шадал шэнээень таарулан амяар амярайнь илгажа харууһалдаг заантай.

1945—46 онуудай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые нүхэр Иролтуев өөрөө шиидхэжэ гараа. Хашаа балгааһа заһабарилха, доторхи сэбдэг шэбхыень гаргаха мэтые намар эртэ байхада дүүргэһэн байха юм. Мүнөө үедэ нүхэр Иролтуев хонидоо хагданда бэлшээнэ. Зун, намарай адуулгые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар нүхэр Иролтуев бүхы хонидоо дунда, дундаһаа дээшэ шадалтай болгожо үбэлые угтаба. Хагда ногооной шэмэтэй һайханда тарагалһан хони үбэл, хабарай хатуу сагта диилдэнгүй ондо ородог туладань нүхэр Иролтуев адуулгые тон һайнаар үнгэргэһэн байха юм.

Үтэлһэн хонишон Иролтуев ба тэрэнэй хани нүхэр Цырендулма гэгшэдэй дүршэл шадабариие халаан абажа, хонишон бүхэн иимэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй. Тиигэбэл, нэгэшье хони һубайруулангүй, һүрэгүүдээ бараниинь түрүүлжэ, хурьгадынь хоролтогүйгөөр тэнжээхэ, мүн хониһоо абтаха ашаг шэмые Иролтуевтан шэнгеэр дээшэлүүлжэ шадаха байна.

Г. САБЖАЕВ.

Нэмэлтэ түлбэридэ 80 гарэн мал хубаагдаба

1944—45 онуудай үбэлжэлгын үедэ Бичурын аймагай Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө эсэшэ-сусашагүйгөөр хүдэлмэрилжэ гараа һэн. Тиигэжэ хэдэн олон малшад ажалай нэмэлтэ түлбэри абаа. Түл абаха түсэб дүүргэһэнэй ба бодо малнуудые хоролтогүйгөөр ондо оруулһанай түлөө түрүү малшад 80 гаран үхэр ба хони хубаажа ажалай нэмэлтэ түлбэри абаһан байха юм.

Нэмэлтэ түлбэри абаһан түрүү малшадай дунда Цыбжидма Цыренова, Рыгзыма Цыденжапова, Сыржу Жамбалтарова ба бусад бии. Эдэнэр бултадаа эдибхитэй гамнагайгаар хүдэлмэрилжэ, харууһалдаг малнуудаа хоролтогүйгөөр ондо оруулаа. Һүнэй-товарна фермын һаалишан Екатерина Анохова гэгшэ энэ жэлдэ 20 үнеэнһээ 20 тугал абаад, бараниинь тобир тарганаар ондо оруулжа, ажалай нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Һаянай энэ колхозой малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд харюусалгаа улам шангадхажа, үбэлжэлгые амгалан тайбанаар үнгэргэхэ бүхы хэмжээнүүдые харалжа байха юм. Үбэлэй үедэ бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, һүрэг малнуудаа һайнаар адуулан, намарайнь хүсэ шадалые буурулхагүйн түлөө эндэхид бүри ехэ анхаралаа табинхай.

Цыбен ЦЫРЕНОВ.

Нэгэдэхи зэргын диплом абаба

«Улаан Үдэнгэ» колхозой түрүү малшан Соли Бартаева гэгшэ 1945 ондо харууһалжа байһан 20 үнеэдһээ 20 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээбэ. Эдэ үнеэдһээ энэ жэлэй юһэн һарын турша соо 5867 литр һү һааха түсэбтэй байһан аад, һайнаар харууһалһанай ашаар, 6923 литр һааһан байха юм.

Нүхэр Бартаева Сэлэнгын аймагай малажалай выставкэдэ хабаадалсаа. Эндэхи выставкомой зууршалгаар, нүхэр Соли Бартаевада республиканска выставком нэгэдэхи зэргын диплом мүнгэн шан үгэлгэтэйгөөр олгобо.

З. ДОРЖИЕВА.

Улаантугта колхоз

«Большевик» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Тудупов, паргийна организациинь секретарь Цыдыпов) адуу малые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб зүһэн бүреэр үлүүлэн дүүргэжэ, Бичурын аймаг соо түрүү һуури эзэлэнхэй. Тус колхоз малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—106 процент, эбэртэ бодо малаар—114 процент, хони ямаагаар—140 процент дүүргэһэн байха юм. Тэрэшэлэн малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэбүүдые буримһэн дүүргэһэн байна. Гадна, хэдэн олон центнер мяха түсэбһөө гадуур гушааа.

Колхозой членүүд адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые саг болзор соонь үнгэргэһэн байна. Фермэ, гүүрт бүхэнэйнь малнууд урин дулаан байра байдал ба садхалан тэжээлээр хангагданхай.

Колхоз хоорондын мүрысөөндэ аймаг соо түрүү һуури эзэлжэ, тус колхоз аймгүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан байна.

Тэрэшэлэн Крупскаягай нэрэмжэтэ колхоз дээрэхи артельһээ гээгдэнэгүй. Энэ колхоз малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морин болон эбэртэ бодо малаар—108 процент, хони ямаагаар 125 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ, Бодонгуудай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Маргантын сомоной Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд малажалые хүгжүүлхэ талаар энэ жэлдэ горьтойхон амжалтануудые туйлаһан байба.

Дээрэ дурсагдагша түрүү зэргын колхозууд малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө аймагай выставкэдэ бултадаа хабаадалсаһан байха юм.

Колхозно һүрэг малнуудые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб зүһэн бүреэр үлүүлэн дүүргэжэ, тэдэнһээ абтаха ашаг шэмыень жэл бүри дээшэлүүлжэ байһан эдэ колхозууд, түрүү зэргэеэ алдахагүйн түлөө 1945—46 онуудай үбэлжэлгын үедэ бүри эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, үшөө ехэ амжалтануудые туйлахаар зоригжобо.

Аймгүйсэдком ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан «Большевик» колхозой членүүд аймагай малажалай түрүүшүүлэй суглаанда хабаадагшадай гаргаһан хандалгада харюу болгон үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан тодо һонор уялгануудые абажа, социалистическэ мүрысөөндэ улам эршэтэйгээр оролсоһон байна. Эндэхи малшад бүхэн адуу малые атар тарганаар ондо оруулхын түлөө бэе бэеэ уриалсан өөһэд хоорондоо мүрысэнхэй.

Е. КУПРАШ.

РЕСПУБЛИКАНСКА ВЫСТАВКОМДО

Сэлэнгын аймагай выставкомой зууршалгаар, доро дурсагдаһан түрүү колхоз, малажалай фермэ ба түрүүшүүлдэ дипломуудые олгохо гэжэ республиканска выставком тогтообо:

I НЭГЭДЭХИ ЗЭРГЫН ДИПЛОМ МҮНГЭН ШАН ҮГЭЛГЭТЭЙГӨӨР:

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо. Тус колхоз малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—106,6 процент, эбэртэ бодо малаар—111,2 процент, хони ямаагаар—134,2 процент дүүргэһэн байна. Малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэжэ, уялгата түлбэринүүдээр гүрэнтэйгөө саг соонь тоосоһон юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай һүнэй товарна фермэдэ. Энэ фермэ түл абаха түсэбөө 127,9 процент ба һү һааха түсэбөө 103,9 процент дүүргэһэн, адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые жэшээтээр үнгэргэһэн байна.

Очиров Дагба Доржиевичта—Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Мотхонова Гармада—Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай һүнэй-товарна фермые даагша.

Бартаева Солидо—«Улаан Үдэнгэ» колхозой һаалишан 20 үнеэд ба гунжадые түрүүлээд, түлнүүдынь хоролтогүйгөөр тэнжээһэн, 5.867 литрын орондо 6.923 литр һү һааһан байна.

Ширапова Бимбада—«Улаан Темник» колхозой адуушан 26 гүүнһээ 26 унага абажа, бараниинь бүрин бүтэн ондо оруулаа.

II ХОЁРДОХИ ЗЭРГЫН ДИПЛОМ МҮНГЭН ШАН ҮГЭЛГЭТЭЙГӨӨР:

«Социализм» колхоздо. Тус колхоз малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб адуу морёор—114,1 процент, эбэртэ бодо малаар—100,7 процент, хони ямаагаар—113,4 процент дүүргэһэн байна. Адуу малһаа абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэжэ малажалай продуктнуудаар гүрэнтэйгөө саг соонь тоосоһон, малай үбэлжэлгэдэ жэшээтээр бэлэдхэһэн байха юм.

«Улаан Темник» колхозой хонинной-товарна фермэдэ. Тус фермэ түл абаха түсэбөө 107 процент дүүргэһэн, хонин бүриһөө 0,3 килограмм ноосо үлүү хайшалһан, брынзэ, ноосо тушааха талаар гүрэнтэйгөө бүримһэн тоосоһон, малай үбэлжэлгэдэ жэшээтээр бэлэдхэһэн байна.

Санжанов Банзаракца Санжаповичта — «Социализм» колхозой правлениин түрүүлэгшэ.

Дашиева Дарада—«Улаан Темник» колхозой хонинной-товарна фермые даагша.

Намсараев Дымбрылдэ — Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой луговод. Туршалгын участогай 43 гектарһаа 914 центнер, 150 гектарһаа га бүриин 14 центнер үбһэ абаа.

Батуева Норжимада — Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. 15 үнеэдые түрүүлжэ, түлнүүдынь бүрин бүтэн ондо оруулһан, һү һааха түсэбөө 118.8 процент дүүргэһэн байна.

Гомбоева Цырэнжидтэ—Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой хонишон. 376 хониһоо 430 хурьга абажа, бултынь тэнжээһэн ба ноосо хайшалха түсэбөө 101,4 процент дүүргэһэн байна.

Вампилова Дыжидтэ—«III Интернационал» колхозой тугалшан. Үүлтэртэ малай 25 тугал 6 һара соо харууһалжа, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээгээд, сүүдхын нэгнүүрые дунда зэргээр 600 грамм нэмээһэн байха юм.

III. ГУРБАДАХИ ЗЭРГЫН ДИПЛОМ МҮНГЭН ШАН ҮГЭЛГЭТЭЙГӨӨР:

Чимитова Дулсанда —Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон. 398 хониһоо 424 хурьга абажа, бүрин бүтэн ондо оруулһан ба мүн эхэ хонидые хороогоогүй байна.

Бадмацыренова Гарма-Цыбигтэ—Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан. 16 үнеэнһээ 16 тугал абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээһэн ба һү һааха түсэбөө 128 процент дүүргэһэн юм.

Санжадаев Лубсанда —Загастайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой адуу моридые даагша. Унагадые хоролтогүйгөөр тэнжээхэ ба адуун һүрэгые тобир тарганаар ондо оруулха ябадал хангаһан байна.

Цыренова Даримада —Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ветфельдшер. Хамуута эсэргүү хэмжээ-ябуулгануудые һайнаар үнгэргэжэ, энэ үбшэниие усадхаһан байха юм.

Түрүү агитколлективүүд

Улан-Удэ городой Заводской районой ажалшадта һунгуулиин Дүрим ба Сталинска Конституци һайнаар ойлгуулха тушаа эмхидхэлэй хүдэлмэри ажалшадай гэр байрануудаар, мүн предприятинуудай цех болон бригадануудаар үргэнөөр эрхилэгдэнэ.

Союзай Соведтэ ба Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ № 36 һунгуулиин участогай һунгагшадай дунда булад шудхалгын цехын (парторганизациинь секретарь нүхэр Капелин) парторганизациин агитаторнууд нүхэд Афонина, Беляев, Фролов, Горбунов гэгшэд советскэ һунгуулиин системэ тухай хөөрэлдөөнүүдые эдибхитэйгээр эрхилжэ, мүнөө һунгуулиин Дүримтэй эндэхи ажалшадые һайнаар танилсуулба.

Шэрэм-шудхалгын цехын агитаторнууд (парторганизациинь секретарь нүхэр Задоев) № 37 һунгуулиин участок дээрэ агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулжа байна.

Тэрэшэлэн паровозо-механическа, инструментальна, паровозо-бүтээлгын, тендерно цехүүдэй ба ОРС-ын дэргэдэхи парторганизацинуудай агитколлективүүдэй агитаторнууд һунгуулиин участогуудта гаража, ажалшан арадые, илангаяа гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые болон залуу һунгагшадые «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дүримтэй» гүнзэгыгөөр танилсуулжа байха юм.

Г. БАДМАЕВ.

Һунгуулиин дүрим шудална

Верховно органой һунгуулида бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэри Закаменай аймагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай, эмхизургаануудай, колхоз болон МТС-эй коллективүүдээр үдэр ерэхэ бүри үргэдэжэ байна.

Мүнөө аймагай ажалшадта 311 агитаторнууд һунгуулиин Дүримые ойлгуулхаһаа гадна, уласхоорондын оршон байдал тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Тэрэнтэй хамта ажалшадай депутадуудай сельскэ ба сомоной Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ һунгуулиин участогуудые бии болгохо, һунгагшадай список зохёохо болон эрхэ хаһагдаһан хүнүүдые элирүүлхэ хэрэгтэнь эдибхитэйгээр туһаламжа үзүүлнэ.

ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой шиидхэбэриин үндэһөөр аймагай бүхы колхозуудаар олон тооной эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай эдибхитэй хабаадалгатайгаар хамтын суглаанууд үнгэргэгдэжэ, тэрэн дээрэ һунгалтануудта бэлэдхэл хэхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

ГАШЕЙНХИДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР...

Гашейн машинно-тракторна станциин коллективэй эрэгтэй эмэгтэй тракторист, комбайнер, хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай уряалда харюу болгон Торийн МТС-эй заһабарилагшад СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсобо.

Тиин, энэ МТС-эй тракторист, комбайнер болон бүхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые—ерэхэ жэлэй январиин 1-дэ, тракторнуудай заһабарилгые—февралиин 1-дэ эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялгануудые абаһан байна. Тэрэшэлэн 20 трактористнуудые бэлэдхэжэ, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаа.

Иимэ уялгануудые абажа социалистическэ мүрысөөндэ бултадаа оролсоһон дээрэхи машинно-тракторна станциин коллективэй заһабарилагшад трактор, хүдөө ажалай машина зэмсэгүүд болон комбайнуудай заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэжэ, түрүү зэргэдэ гарахын түлөө эршэтэйгээр тэмсэжэ оробод. Һаядаа эндэхи түрүү заһабарилагшад үдэрэйнгөө нормонуудые эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай бүтээсые нилээдгүй дээшэлүүлжэ байха юм.

И. НИКИФОРОВ.

ВЛКСМ-эй обкомдо

Залуушуулай транспортна бригадануудай 1945 оной республиканска социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

Хүдөө ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха залуушуулай транспортна бригадануудай 1945 оной республиканска социалистическэ мүрысөөндэ 140 бригада хабаадалсаһан байна. Тэдэнэрэй 40 бригада бэлэдхэлэй пунктнуудта таряа тушааха гүрэнэй түсэб дүүргэһэн байха юм. Торийн, Кударын, Закаменай аймагуудай залуушуулай бүхы транспортна бригаданууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбүүдээ саг соонь дүүргэһэн байна.

Кяхтын, Тарбагатайн, Прибайкальска, Бичурын, Иволгын ба бусад аймагуудай транспортна бригаданууд гүрэндэ хүдөө ажалай продуктнуудые тушааха түсэбүүдээ дүүргэнэгүй. ВЛКСМ-эй тэндэхи айкомууд залуушуулай мүрысөө муугаар эмхидхэһэн ба хүтэлбэрилһэн байна гэжэ ВЛКСМ-эй обком тэмдэглэбэ.

Республиканска социалистическэ мүрысөөндэ илаһан доро дурсагдагша бригадануудта «Бурят-Монголой залуушуулай эрхим транспортна бригада» гэжэ нэрэ зэргэ олгогдоо гэбэл: 1.500 пүүдэй орондо бэлэдхэлэй пунктнуудта 2.280 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 152 процент дүүргэһэн Торийн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Менжиковэй, 1.200 пүүдэй орондо 1.680 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 140 процент дүүргэһэн Торийн аймагай «Улаан номто» колхозой нүхэр Балмаевай, 2.100 пүүдэй орондо 2.490 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 120 процент дүүргэһэн Хэжэнгын аймагай «Майн 1» колхозой нүхэр Бабыкинагай, 10 улаагаар 16.254 пүүд тушаажа, түсэбөө 100.8 процент дүүргэһэн Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Тогочеевэй, 10 улаагаар 2.004 пүүд таряа тушааһан Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Буянтуевай 4.200 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 105 процент дүүргэһэн Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Бишадаевай, 1.590 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 131 процент дүүргэһэн Торийн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Кречетовэй, 2.838 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 122 процент дүүргэһэн Торийн аймагай «Заветы Ильича» колхозой нүхэр Балмаевай, 6 улаагаар 1.080 пүүд таряа тушаажа, түсэбөө 120 процент дүүргэһэн Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Тыхеевэй, 2.400 пүүдэй орондо 2.700 пүүд таряа тушааһан Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхозой нүхэр Бимбуевай, таряа тушааха түсэбөө 112 процент дүүргэһэн Хэжэнгын аймагай «Зургаанай зам» колхозой нүхэр Батомункуевай, бэлэдхэлэй пунктнуудта 2.160 пүүд таряа тушааһан Торийн аймагай Сахьяновагай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Вампиловагай хүтэлбэрилдэг залуушуулай транспортна бригадануудта.

12 бригадирнуудта «Залуушуулай транспортна бригадануудай эрхим бригадир» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоод, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба. Тэдэнэй дунда нүхэр Менжиков (Торийн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз), Бабыкина (Хэжэнгын аймагай «Майн 1» колхоз), Тогочеев (Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхоз), Буянтуев (Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз) Бишатаев (Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз) ба бусад бии.

Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй обком болбол нүхэд Цыденов (Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз) Батаров (Сэлэнгын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз), Невская (Кабанскын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз) ба бусадай хүтэлбэрилдэг залуушуулай транспортна бригаданудай һайн хүдэлмэриие тэмдэглэһэн байна.

ВЦСПС-эй пленум

Декабриин 3-да ВЦСПС-эй XIV пленум нээгдэбэ. ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр В. В. Кузнецов болбол түрүүшын үгэ хэлэхэдээ амгалан сагта ажалаа хүгжөөхэ условидо профсоюзуудай урдаа табиха гол шухала зорилгонууд тухай хэлэбэ.

Пленум болбол доро дурсагдаһан зүблэхэ зүйлнүүдые баталжа абаба гэбэл: СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэдэ профсоюзуудай хабаадалсаха тухай; хүдэлмэришэн ба албахаагшадай материально-ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха тушаа профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай: хүдэлмэришэд ба албахаагшадай эмнүүлгэ ба амаралтые эмхидхэхэ тушаа профсоюзуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай; профсоюзуудай культурно-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха тухай; *Парижда болоһон бүхы дэлхэйн профсоюзуудай конгрессэй дүнгүүд тухай болоно.*

Түрүүшын асуудал тушаа ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Л. Н. Соловьев элидхэл хэбэ. Тус элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэн болоо. Удаа тээнь пленум болбол «хүдэлмэришэн ба албахаагшадай материальна ажаһуудалай эрилтэнүүдые хангаха тушаа профсоюзна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр В. В. Кузнецовой элидхэл дуулаһан байна.

Декабриин 6-да ВЦСПС-эй пленум дээрэ «хүдэлмэришэд ба албахаагшадай эмнүүлгэ ба амаралтые эмхидхэхэ тушаа профсоюзуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Сидоренкын элидхэл дуулаһан байгаа.

Нүхэр Сидоренкын элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үглөөнэй ба үдэшын заседанинууд дээрэ үргэлжэлбэ.

Декабриин 8-да ВЦСПС-эй пленум болбол «Парижда болоһон бүхы дэлхэйн профсоюзуудай конгрессэй дүнгүүд тухай» ВЦСПС-эй секретарь нүхэр М. П. Тарасовай элидхэл дуулаһан байна.

Элидхэлшэ болбол һүүлэй үедэ СССР-эй профессиональна союзуудай делегаци хадаа Великобритани, Америкын Холбоото Штадууд, Франци, Румыни Болгари ба бусад оронуудта ябажа үзэһэн байна гэжэ хэлээ. Тэндэ ошоод байхадаа тэдэнэр профсоюзна организацинуудай хүдэлмэритэйнь танилсаһан ба хоорондоо хани барисаа бии болгоһон байха юм. 1941 оной октябрь һарада англо-советскэ ба 1945 оной январь һарада франко-советскэ профсоюзна комитедүүд байгуулагдаа һэн. Мүнөө үедэ американо-советскэ профсоюзна комитет бии болгохо тухай хэлсээн хэгдэжэ байна. ВЦСПС-эй ба профсоюзуудай зарим ЦК-гэй уряалаар манай ородо США, Англи, Итали, Франци, Румыни, Польша, Чехословаки ба Австри гэхэ мэтын гүрэнүүдэй профсоюзуудай делегаци ерээд ошобо.

Нүхэр Тарасов болбол 1945 оной сентябриин 25-һаа октябриин 9 хүртэр Парижда болоһон Бүхэдэлхэйн профсоюзуудай конгрессэй хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна. Конгресс дээрэ 65 национальна профессиональна организацинуудһаа делегадууд байлсаба. Тэдэнэр хадаа 56 оронуудһаа ерэжэ профессиональна союзуудта орожо эмхитэй болоһон 67 миллион хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэд байба гээшэ.

Элидхэлшэ болбол конгрессэй телеграммануудые. бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин ажабайдалда ехэхэн событи болохо—бүхы дэлхэйн профессиональна союзуудай федерациин уставые нэгэн дуугаар баталһан ушарые тэмдэглэбэ. Бүхы дэлхэйн энэ шэнэ организаци хадаа дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн тэмсэхэ ажалшадай экономическа ба социальна эрхые аршалха гэһэн зорилготой юм.

Конгресс болбол дайнай хойдо тээхи эб найрамдалые байгуулха асуудалые эрхилһэн уласхоорондын бүхы комиссинуудта ба организацинуудта бүхы дэлхэйн профсоюзуудай федерациин хабаадалсаха ябадалые хангаха тушаа хэмжээ абахыень шэнээр һунгагдаһан гүйсэдхэхэ комитедтэ даалгаба. Федерациин гол зорилгонуудай нэгэниинь хадаа фашизмые үнэһэарынь һалгаахын түлөө тэмсэхэ ябадал болоно гэжэ конгресс мэдүүлһэн байгаа.

—Советскэ профессиональна союзуд уласхоорондын хүдэлмэришэдэй нэгэдэлые бүхэжүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулба гэжэ нүхэр Тарасов дүүргэлтэ дээрээ хэлээ. Бусад гүрэнүүдэй делегацинуудай элибхитэй дэмжээргэтэйгээр тэдэнэр СССР-эй профсоюзуудай членүүдэй захяасынь дүүргэжэ, профсоюзуудай бүхы дэлхэйн федерациие бии болгобо гээшэ. Бусад оронуудай профсоюзуудтай хамта манай профсоюзууд болбол энэ бүхы дэлхэйн шэнэ федераци гээшэ дэлхэйн юмбэрсэг дээрэ эб найрамдалые бүхэжүүлхын түлөө, бүхы арадуудай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө ажалшадай байдалые һайжаруулхын түлөө эрид шангаар тэмсэдэг дайшалхы организаци болгохын тулада шухала хэрэгтэй хамаг бүхы юум бүтээхэ ёһотой.

Үглөөнэй заседани дээрэ нүхэр Тарасовай элидхэлые зүбшэн хэлсэһэн байна. Нүхэр Важенин (һомо хэрэгсэл бүтээхэ ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК), Мешалин (центрын гурил татаха ажаүйлэдбэриин ба элеваторнуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК), Чевтаев (зүүн районуудай модо хюрөөдэлгын ба модоболбосоруулха ажаүйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК) ба бусад үгэ хэлэһэн байгаа.

Декабриин 8-да ВЦСПС-эй XIV пленум өөрынгөө хүдэлмэриие дүүргэбэ.

Дүүргэлтын заседани дээрэ пленум болбол зүблэһэн асуудалнууд тушаагаа тогтоол гаргаһан байна.

Пленум болбол профсоюзуудай уласхоорондын конгресс дээрэ байлсаһан советскэ делегациин хүдэлмэриие һайшаагаад, профсоюзуудай уласхоорондын федерациин уставые зүбшөөһэн байна. Пленум болбол бүхы дэлхэйн федерациин членүүдэй составта советскэ профсоюзуудай оролсохо тухай федерациин гүйсэдхэхэ комитедтэ мэдүүлхыень ВЦСПС-эй президиумдэ даалгаба.

Пленум болбол конгрессэй шиидхэбэриие дүүргэхэ, уласхоорондын хүдэлмэришэдэй нэгэдэлые бүхэжүүлхэ ба демократическа оронуудай профсоюзуудай ахадүүгэй хани барисаае бии болгохын тулада шухала хэрэгтэй юумэ хэхыень бүхы дэлхэйн федерациин генеральна советтэ ба исполкомто байһан советскэ профсоюзуудай түлөөлэгшэдтэ даалгаһан байгаа.

Пленум болбол СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхээ байһанай дашарамда, профсоюзуудай бүхы членүүдтэ, бүхы эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэдтэ, албахаагшадта, инженернүүд ба техничүүдтэ, наука ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан бэшэг баталжа абаа.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр Кузнецовой түгэсхэлэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр пленум хаагдаба.

(ТАСС).

Студентнүүд һургуулиин дүрим ажалшадта ойлгуулна

Кяхтын педагогическа училищын партийна эхин организациин дэргэдэ 11 эдибхитэй ба политическо-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй коммунистнууд, комсомолецууд болон партийнабэшэ хүнүүдһээ бүридэһэн агитколлектив эмхидхэгдэһэн байгаа. Тус агитколлективай агитаторнууд партийна организациин хүтэлбэри доро коллективэйнгээ членүүдэй дунда политическо-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эршэмтэй гээр хэнэ.

Мүнөө СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэ политическа үхаашалгатай хүдэлмэриин эхилээд байхада агитаторнууд «СССР-эй Верховно Советтэ һунгалтануудые хэхэ тухай дүримтэй», Сталинска Конституцитай уласхоорондын ершон байдалтай бүхы ажалшадые танилсуулха тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, педагогическа училищын эдибхитэй багша нүхэр Прасковья Степановна Воробьева гэгшэ Кяхта городой Камчатска үйлсөөр ажаһуудаг һунгагшадта һунгуулиин дүрим һайнаар ойлгуулжа үгэхэһөө гадна, уласхоорондын оршон байдалаар хэдэн дахин һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэбэ. 3-дахи классай студент нүхэр Евдокия Куприянова гэгшэ городой Калининай нэрэмжэтэ үйлсэдэ ажаһуудаг һунгагшадай гэр байрануудаар үдэр бүри ябажа, тэдэнэрые һунгуулиин дүримтэй ба СССР-эй Конституцитай яһала һайнаар танилсуулна.

Н. ЯКУТОВА.

Хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностьдэ туһаламжа

Ц. Шагжин

ЭХЫН БАЯР

(Нэгэ акттай комеди)

НААДАХА НЮУРНУУД:

1. Долгор хүгшэн.
2. Жалма, тэрэнэй басаган—һургуулиин багша.
3. Дамба Дашиев—Жалматай зугаалжа байһан хүбүүн.

Хүшэгын нээгдэхэдэ Жалма орон дээрээ ном уншажа хэбтэнэ. Таһалгынь сонхо нээлгэтэй байна. Хүгшэн столдоо һууна.

ХҮГШЭН—Жалма, тэрэ хүбүүдэйм бэшэгүүдые асарал даа.

(Жалма этажеркэ дээрэһээ таба зургаан конверттэй бэшэгүүдые асаржа үгэнэ).

ХҮГШЭН—Энэ ехэ хүбүүн Дондогоймни бэшэг (уншана): «*Майор зэргэтэй болооби, академиеэ гурба һара болоод дүүргэхэб*»—гэнэл даа хүбүүмни. Болоо, болоо. Генералшье болоод бусажа болохо.

ЖАЛМА—Энээхэн Доржо ахын бэшэг (хүгшэндэ бэшэг үгэнэ). Машинист байха гээшэ һайн лэ байна даа, элдэб газар үзэжэ, Москва, Владивосток ошожо ерэжэл байха.

ХҮГШЭН—Байл даа! Гончогоймни бэшэг үгэл даа, баарһан, заахан юумэ яажа ябанааб даа! «ФЗО гээшэмнай ёһоорхон лэ һургуули байна,—гэнэл даа,—поезд вагонуудай частьнуудые хэжэ һураад, шэнэ хаса шинель, костюм, гутал гэхэ мэтын хубсаһануудые абааб»,—гэжэ бэшэнэл.

ЖАЛМА—Энэ Гомбо, Дашабал, ахайнуудай бэшэгүүд (хүгшэндэ үгэнэ).

ХҮГШЭН—Юундэ Лодоймни униинэй бэшэнэгүй гээшэб, гурба һара тухай болоо гү даа, бэшэг үгыл даа. Һаянай ходол Лодойгоол үзэжэ зүүдэлнэм. Хүүгэдни бултадаал адли хайртайлта даа. Зургаан хүүгэдые үргэжэ ехэ болгоод, нэгэниинньшье гэртээ үгы, гансал ори ганса басагамни орбойхоноо, гэртээ эжытээ үлэбэлши даа. Ерэ даа наашаа, мухамни, баһа шимни намаяа орхёод, хадамда гарашахаяа байгаагүй хүн гээбши даа?

ЖАЛМА—Зай, хашартайл даа, эжы, хэрэггүй юумэ бү хэлэл даа.

ХҮГШЭН—Хадамдал гаража бү орхи. Шамайгаа хадамда гараха гэжэ һанахадаа зосоомни муу болоно. Үсэгэлдэр шиниин үгыдэ тэрэ военкомадта хүдэлмэрилдэг хүбүүн сонхоор шагаагаад, мэндэшье гэнгүй «Жалма бии гү»,—гэжэ байжа һураба гээшэл, ехэл зэбүүрдэһэм хүрөө.

ЖАЛМА—Юундэ зэбүүрхэбэш, тэрэшни зэбүүрхэхээр бэшэ, яһала һайн хүн лэ.

ХҮГШЭН—Юу? Ядараа тэрэ һойзогорые үмөөрөөбши, юун һайн хүн хадаа айлай сонхоор шагаажа ябаха һэм. Тиимэ ехэ хэрэгтэй һаа үүдээр ороод һурахаяа ядагаа юм.

ЖАЛМА—Үүдээр орохо сүлөөгүй яаражашье ябахадаа болоо ааб даа.

ХҮГШЭН—Үгы, нүхэр, ядараа тэрэниие үмөөрэнэбши даа. Ши юрдөө һаянай ядагаа ондоохон, холо нюураа гэрэлдэ хараха, үдэшэндөө орой болтор зайха, хайшаахан лэ болоол аабша. (Уурлажа) тэрэ һойзогортой холбоорхилдоод үзэлши, би юрдөө амиды ябаһан сагтаа шамайе тэрэндэ дүтэшье эльгээхэгүйб.

ЖАЛМА—Эжы, юун хэрэггүй юумэ хэлэнэш даа.

ХҮГШЭН—Юу хэрэггүй гэжэ? Харахаһаа нюдэндэ харша, ирзайгаад, энеэбхилээд, мэндэ һая намтай үйлсэдэ уулзаад: «Зай, Эжы, һайн байна гүт? Жалма юу хэжэ байнаб?»,—гэжэ байжа һурана гээшэ. Юу би тэрээндэ эжынь болоо хүнбиб?

ЖАЛМА—Дамба шамайе ядагаа юм. Юу хүниие мэдээгүй аад лэ тиигэжэ байжа хэлэнэш.

ХҮГШЭН—Мэдээгүй аад лэ гэнэ гүш? Харин мүнөө мэдэжэл, ойлгожол байнаб. Тиигээд лэ шүдхэршни дан лэ эжы, эжы гэжэ ябажа гүйгөө һэн ха юм. Энээнһээ хойшо, энэ минии гэртэ үзэгдөөл һаань, шэхыень хуура татаад үлдэжэ гаргахаб.

ЖАЛМА—Зай, эжы, хүрөө, юундэ эхи захагүй юумэһээ уурланаш. (Сонхоор һэмээхэн Дамба шагаана).

ДАМБА—Мэндээ, эжы!

ХҮГШЭН—(ехэ уурлажа) үдэр бүри айлай сонхоор лэ ерээд шагааха юун энэ үйлөө харлаһан шүдхэрбши. Юун үүдэ үрхэгүй гэртэ һууна гэжэ һанаа гүш?

ДАМБА—Эжы, бү уурлыш, би ехэ һонин юумэ Танда дуулгаха гэжэ ерээлби. (Хармаанһаа газетэ гаргажа дэлгээнэ).

ХҮГШЭН—Юу һонин гэжэ, шинии һониниие мэдэжэл байнаб, ядараа һая Жалма. Жалма гэжэ байжа һураа һэмши, Жалмаар яахашниб. *Жалмаяа шамда дүтэшье эльгээхэгүйб!*

ДАМБА—Эжы, байзагты, һониниие дуулыт.

ХҮГШЭН—Юун эжы гэжэ, ядагаад би шинии эжышни болоо хүнбиб. Ядагаа хооһон мэхэ шүдхэрбши. Шинии мэхэдэ орохо хүн эндэш үгыл.

ЖАЛМА—Эжы, ядагаабши, юундэ талаар ябаһан хүндэ иишэтэрээ ороо хүмши.

ХҮГШЭН—Аа! Үшөө ши энээниие үмөөржэ байхабши?! Ойлгожол байнам. Энэ гэһээр сонхоһоо холо боло, наанаһаа милл юрдөө! (гэдэ хилээмэнэй хүрзэ далайна, Дамба шорд гэжэ үгы болоно).

ЖАЛМА—Эжы, энэ ши яана гээшэбши, ядагаа өшхэбтэрээр аашалнаш.

ХҮГШЭН—Хаатаршан, энээнһээ хойшо энээрүү гүйхэеэ болибо аабза. Шүдхэрышни айлгажа шадабалби. Хүрзээ далайхадам шорд гэжэ үгы болоол, һа—һа—һа, шүдхэрхэп. (Энеэнэ).

ЖАЛМА—(Энеэжэ) эжы, ядагаа хирэ-хирэ һонихоноор аашалагшабши даа, талаар ябаһан гэмгүй хүниие иимэ муухайгаар хандажа болохогүйбшибы даа.

ХҮГШЭН—Зай, зай даа, хүрөө. Намаяа үшөө һургахаар забдажа байчалтайш, хүрөө, номоо унша. (шамдажа столдоо һууна, бэшэгүүдээ харана). Үгы, энэ Лодойдоо ядараа һанаам зобоно гээшэб, гурба һара болоо. Бэшэг үгы. Байза. Доржо үбгэн городһоо үсэгэлдэр ерээлтэй, магад Лодойн тухай юумэ дуулаһаншье байжа болохо. Ошожо ерэхэ юм байна. (Гарана).

(Сонхо нээгдэжэ, Дамба һэмээхэнээр бултайна. Жалма Дамба тээшэ гүйн ошоно. Дамба сонхоор ороно).

ЖАЛМА—Дамба, эжыемни хүлисыштаа.

ДАМБА—Юу тэрэниие хэлэнэш! Хүгшэн заахан бусалаад лэ болино ааб даа. Жалма, шаматаяа нэгэшье саг уулзангүй байха аргамнигүйл.

ЖАЛМА—Юундэ ши холо сонхоор шагаанаш. Сонхоор шагаахадашни эжы ехэ дурагүйл.

ДАМБА—Үүдээр орохоёо эжыһээш айнам. Эжышни бии үгые сонхоор хаража мэдэхэ гээд лэ эжыдэш холо бариглашанам. Тэрэш тэрэ, би шамдаа ехэ һониниие асаржа ерээб. Юун гэжэ һананаш? Таал даа. Хэрбээ таагаа һааш—таалахаби.

ЖАЛМА—Зай, бү тоомоо таһара. Хэлэ, ямар һонин бэ?

ДАМБА—(Газетэ кармаанһаа гаргажа уншана). БМАССР-эй Верховно Советэй Указ. Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнь түлөө Намсараева Долгор Доржиевнае—«Эхын алдар» гэжэ гурбадахи зэргын орденоор шагнаха гэжэ тогтообо.

ЖАЛМА—Юу хэлэнэш! (пауза) (газетэ абажа уншана). Намсараева Долгор Доржиевнае... Дамба, ямар ехэ баяр асарбаш, энэ һонинной түлөө нэгэ таалахада багал. (Дамбые озоно). Дамба, ядагаашье һаймши даа. Дамба, би шамда ехэ дуратайб. Ши намһаа гэрлэхые зүбшөөл һураа хамнайш, гэрлэхэбди. Арбан хүүгэдтэй болохобди. Эхэ-Герой алдартай болохоб. Ехэ хүбүүгээ лётчик болгохобди.

ДАМБА—Үгы, инженер болгохобди.

ЖАЛМА—Дахадаа инженер гэжэ, лётчик болгоһониинь дээрэ.

ДАМБА—Үгы даа, инженер лэ болгохобди гэжэ хэлэнэ ха юмбиб.

ЖАЛМА—Юу тэнэгүүд юм шэнги арсалдаабибди. Аяар арба нэгэн хүүгэдтэй болохо ха юмбибди. Тэдээн сооһоо лётчигшье, инженершье болгоходомнай манай дуран ха юм. Үгы, байза, юу шашалдажа байна гээшэбибди даа, эжыдээ дуулагая.

(Хүгшэн ороно).

ХҮГШЭН—Аа-а, *ши баһа* эндэ ерээд басаганайм тархи эрьюулжэ байнабши, гара түргэн эндэһээ (Хүрзэ барина. Дамба сонхоор харайжа гарана).

ЖАЛМА—Эжы, эжы, байзыш, энэ газетэ харыш, шамайе орденоор шагнаал.

ХҮГШЭН—Юу? Бү хумхаарэ, ши баһа намайе гасаалха һанаатайлтайш.

ЖАЛМА—Эжы, ядагаабши, юу гасаалаа гэжэ, харыш, уншыш (Эжыгээ ошожо тэбэрнэ, озоно. Хүгшэн ойлгожо ядаһан хэбэртэй, гайхана. Жалма газетээ нюдэндэнь абаашата), энэ Указ харыш.

ХҮГШЭН—(Уншана). Энэмнай иихэдээ юун боложо байна гээшэб. Юушье ойлгоногүйб. Намсараева Долгор Доржиевнае «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи зэргын орденоор шагнаха. (Пауза). Басагамни!... мухамни... юун гэһэн ехэ баяр гээшэб! (газетээ дахин уншана) «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи зэргын орденоор шагнахые тогтообо. Басагамни. юун гэһэн ехэ баяр гээшэб! Ямар үнэн, ямар һайхан, ямар сэсэн хуули гээшэб! Иимэ һайхан, иимэ үнэн, иимэ жаргалтай ороондо амиды мэндэ байха гээшэ ямар ехэ зол гээшэб! (Басагаяа озоно).

(Үүдэ тошножо хүгшэндэ почтальон бэшэг һарбайна, хүгшэн бэшэг задална).

ХҮГШЭН—Лодойһоомни бэшэг. (Уншана). «Гэмгүй һайн ажаллажа байнаб, удалгүй амаралтаар ерэхэб. Эжы, хамта дайнда ябаһан, хүндөөр шархатаад хэбтэхэдэм намайе нюрган дээрээ үргэжэ, санпунктда абаашажа, амиемни абарһан, эрхим һайн нүхэр Дамба Дашиевһаа бэшэг абабаб. Тэрэ Дамба хадаа мүнөө манай нютагта военкомадта хүдэлмэрилдэг юм байна. Ехэ захихамни хадаа тэрэ Дамбатай уулзажа, намһаа мэндые хүргээрэйгты». Дамба, военкомадта хүдэлдэг...

ЖАЛМА—Тэрэ Дамбатнай мүнөөл танай харадаг, дурагүй хүбүүнтнайл даа.

ХҮГШЭН—Юу? Аа, юу дурагүй гэжэ. Баарһамни һойзойходожо, эндүүрэл болоол, хаанам Дамба? (Сонхоороо шагаажа), Дамба—аа, хүбүүмни, баарһамни, хаанамши—ээ! Ерыш, эндүүрэл болоол! Дамба—аа! Ерыш! Ерэ даа!..

ДАМБА—Би эндэб, (сонхоор ороно).

ХҮГШЭН—Баарһан, хүбүүмни, хүбүүнэйм ами абарһандаш ехэ баясхалан хүргэнэб. Намайе хүлисэ, эндүүрэл болоо. Манайда холол ерэжэ бай, сонхоор холо орожо бай, би шамайе харахагүйб! Гэрлэхэ һаа басагантаймни гэрлэгты. Хүбүүмни, басагамни, ямар ехэ баяр гээшэб?! Ямар золтой үдэр гээшэб?!

ДАМБА—Бидэ гэрлэхэбди, арбан хүбүүтэй болохобди.

ХҮГШЭН—Бологты, хүүгэдни, бологты! Арбан хоёр, гурбаншье хүүгэдтэй бологты, иимэ үнэн, иимэ сэхэ, иимэ һайхан хуулитай, иимэ жаргалтай һайхан Ороондоо үнэржэжэ, баяжажа, үдэжэ, олошоржо жаргагты, хүүгэдни! (Хоюулайень озоно).

ХУШЭГЭ

Эрхим һурагшад гээгдэгшэдтэ туһална

Һуралсалай эхин хахад жэлые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө Улан-Удэ городой хүбүүдэй нэгэдэхи һургуулиин багшанар ба һурагшад гол анхаралаа табина. Һургуулиин занятиһаа хүндэтэ шалтагаангүйгөөр гээгдэхэ гү, али багшанарайнгаа даалгабариие дүүргэнгүй ерэхэ ябадалые усадхаха талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Жаяг заршам эбдэдэг ба һуралсалдаа гээгдэнги ябаһан үхибүүдэй дунда тусгаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хэгдэнэ. Тус һургуулиин багшанар һурагшадайнгаа түрэлхидэй дунда мүн лэ ехэ хүдэлмэри ябуулна. Хэдэн удаа түрэлхидэй хамтын суглаа үнгэргэжэ, тэрээн дээрээ һуралсалай хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна.

Тэрээнһээ гадна энэ һургуулиин багшанар һуралсалдаа гээгдэжэ ябаһан ба мүн эрхим һурагшадай гэртэнь ошожо олон дахин хөөрэлдөө хэһэн байха юм.

Тус һургуулиин эрхим һурагшад Валерий Сироткин (9-дэхи класс), Юрий Кузнецов (5-дахи класс) гэгшэд һуралсалдаа гээгдэгшэдтэ һайн туһаламжа хүргэнэ. Энэ мэтээр туһалдаг һурагшад нэгэдэхи һургуулида олон юм.

Һуралсалай эхин хахад жэлые һайн үнгэргэхын тула багшанар ба һурагшад бүхэн оролдолго гаргана.

З. ДОРЖИЕВА.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Декабриин 7-ой үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, декабриин 7. Трибуналай декабриин 7-ой үдэшын заседани дээрэ английскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ Роберт болбол Бельгидэ, Голландида ба Люксембургда германска сэрэгүүдэй зорюута добтолон ороһон тухай документнүүдые трибуналда харуулжа дүүргэбэ.

Трибуналда үгтэһэн хуулита документнүүд дээрэһээ харахада 1940 оной майн 10-ай үглөөнэй 4 час 30 минутада немецкэ самолёдуудай Бельгиин ба Голландиин аэродромуудые ба бэшэ объектнүүдые бомбодожо эхилээд байхадань, бүри 8 час 30 минута болоһон хойно *германска элшэн сайд Бельгиин газаада хэрэгүүдэй министерстводэ ерэһэн байба*. Тиихэдэнь Бельгиин газаада хэрэгүүдэй министр Спаак гэгшэ түрүүшын үгэ би өөрөө хэлэхэб гэжэ тэрээндэ урид мэдүүлбэ. Министр хадаа Германиин сэрэгүүд манай оронд предательска добтолго хэбэ гэһэн буруушаалгые германска элшэн сайдта уншажа үгэһэн байна. Энэ буруушаалгын бэшэгтэнь иигэжэ бэшэгдэһэн байгаа: «25 жэлэй турша соо Германи болбол Бельгиин нейтральна ба тон шударгуу армида эсэргүүсэжэ хоёрдохёо гэмтэ агресси хэбэ. Мүнөө болоһон юумэ хадаа 1914 оной агрессидэ ороходоо бүри жэрхэмшэг муухай байна. Бельгиин правительстводо ямаршье ультиматум, ямаршье ното ба ямаршье буруушаалгын бэшэг хэзээшье барюулагдаагүй. Германи хадаа өөрынгөө 1937 оной октябриин 30-да абаһан уялгаяа эбдэжэ дай хэжэ эхилбэ гэжэ Бельги һанал. Германиин добтолон ороһоной һүүлдэ мэдэбэ.

Германиин хэһэн агрессиин ямаршье баримтагүй байһан хадань бүхы дэлхэй дураа гутаха байна. Түүхэ домог хадаа энэ добтолгын түлөө германска империие харюусаха юм гэжэ тоолохо болоно.

Гэмнэгшэ болбол Бельгиин газаада хэрэгүүдэй министртэ барюулһан германска элшэн сайдай нотые трибуналай гүйлтаар мүн лэ уншажа үгэбэ. Гитлеровскэ заговорщигууд болбол Бельгидэ, Голландида ба Люксембургда англичанууд ба францууздай добтолон орохые болюулхын ба эдэ гүрэнүүдэй «нейтралитедые хангаха» шухала байһан ушарһаа сүмэрэн оробобди гэжэ энэ ното соогоо мэдүүлһэн байгаа. Иимэ зорилготойгоор Германиин правительство хадаа айхабтар ехэ буу зэбсэгтэй сэрэгүүдые дайнда оруулхань гээшэ, тиимэ хадань ямаршье эсэргүүсэлтэ хэһэнэй туһагүй байха гэжэ тус ното соо бэшэгдэһэн байгаа.

Удаа тээнь трибунал болбол английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Филимортэ үгэ үгэбэ.

Полковник Филимор болбол германска заговорщигуудай Грецидэ ба Югославида добтолхоор хэһэн тухеэрэлгые гэршэлһэн документнүүдые харуулна. Немецүүдэй Грецидэ ба Югославида сүмэрэн оролго болбол уласхоорондын арсаануудые эбдэһэн һайнаар таарууулжа шиидэх гэһэн Гаагска конференциин заабарие ба 1928 оной Келлог-Бриана пактые сэхэ эбдэһэн байна гэжэ гэмнэгшэ хэлэбэ. Филимор болбол «Югослави хадаа ойроо хүрэгдэнгүй үлэхэ юм» гэжэ югославска правительствые найдуулһан Гитлерэй рейхстагта хэлэһэн үгые һануулна. Удаа тээнь гэмнэгшэ болбол Югославиин регентые хүнилэһэн обед тээрэ Гитлерэй хэлэһэн үгэнүүдһээ баримтануудые уншана. Тиихэдээ Гитлер болбол Югославиие хани барисаатай байхабди гэжэ худалаар найдуулба.

Удаа тээнь гэмнэгшэ болбол 1939 ондо Обер-Зальцбургта Гитлер Риббентроп ба Чиано гэгшэдэй хэһэн зүблөөнэй протоколһоо абтаһан хоёр баримтануудые хэрэгтэ хабсаруулхые гуйна. Энэ зүблөөн дээрэ Гитлер ба Риббентроп болбол Польшодо добтолхо саг мандаа үгэжэ, Югославида эсэргүүсэһэн дай хэжэ эхилыт гэжэ Италиие сэхээр гуйһан байна. Югославиие усадхаха тухай Чиано зүбшөөһэн болобошье, Итали хадаа энэ дайнда бэлэн болоогүй байнал гэжэ хэлээ һэн. Гэмнэгшын һанамжаар хадаа Балканда сохилто хэхээр Германи өөрөө шо тэрэ сагта үшөө бэлэн болоодүй байгаа.

Английска гэмнэлтын түлөөлэгшэ болбол Балканда дай хэжэ һужэрөөхэ тухай гэмнэгдэгшэд Риббентроп, Кейтель ба Йодль гэгшэд Гитлертэй хамта зүбшэн хэлсэһэн байгаа гэжэ саашанхи документнүүд дээрэһээ элирүүлнэ. Гэмнэгшэ болбол эдэ документнүүдһээ Югославиин премьер-министртэ эльгээһэн Риббентропын бэшэг тухай трибуналай анхаралые хандуулна. Энэ бэшэг эльгээһэнэй һүүлээр арбан нэгэн үдэр үнгэрөөд байхада немецүүд Югославида сүмэрэн ороһон байгаа. Югославиин агаарай сэрэгэй хүсые ба Белградые шадаал һаа түргэнөөр үгы хэхэ шухала гэжэ германска армиин дээдэ командованиин зүблөөн дээрэ Гитлер заабари үгэһэн байгаа. Иимэ заабари үгтэһэн хадань Белградай бүхэли районууд үгы хэгдэһэн байгаа.

Грецидэ сүмэрэн оролгые Гитлер ба тэрэнэй туһамаршад уридшалан түсэблэһэн байгаа гэжэ гэмнэгшэ хэлэнэ.

«Англичануудые намнахын» тулада германска сэрэгүүд Грецидэ оробо гэһэн ното Берлиндэ байһан Грециин элшэн сайдта барюулжа, гансал энээнииие хуулиин ёһоор хэһэн юм. Германи хадаа Италида тон адляар, Грецидэ добтолон ороходонь гээшэ, тиимэ дээрэһээ Греци болбол Германида харюу үгэхэ байга гэжэ Грециин элшэн сайд харюусаһан байна.

Германска агрессиие гэршэлһэн баримтануудые харуулжа дүүргээд, гэмнэгшэ болбол Германи ямаршье һэжэг түрөөгүй байһан гүрэндэ эсэргүүсэлтэ хэхэ сүлөөень үгэнгүй, милл нэгэ хэдэн часай турша соо тэрэнэй газарые эзэлэн абахын түлөө добтолон ородог байгаа гэжэ хэлэнэ. Норвегидэ, Данида, Бельгидэ, Голландида ба Люксембургда гитлеровецүүдэй добтолго хэһэн үльгэр жэшээе харуулжа иимэ тобшолол хэнэ. Эдэ бүхы агресси хадаа гитлеровскэ журамай муу мэхэтэйгээр гэнтэ эхилдэг байһан зангые гэршэлнэ гэжэ полковник Филимор шиидхэнэ. Өөрынгөө үгэ гү, али ондоо ямар нэгэн арадай эрхэнүүдые хүндэлдэггүй гүрэн хадаа хэрзэгы будуулиг аашатай гарадаг гүрэн мүн гэжэ хэлэнэ.

10 минутын забһарлалгын һүүлдэ трибунал болбол американска гэмнэлтын түлөөлэгшэ Олдермендэ үгэ үгэбэ.

Олдермен хадаа СССР-тэ гитлеровскэ Германиин добтолон ороһон тухай хэлэнэ. Европын гүрэнүүдтэ добтолон ороходоо немецүүд мэхэтэ муухайгаар аашалдаг онсо илгаатай байгаа юм. Зүгөөр сүүдлүүлэгшэдэй хэһэн һүүлынь агресси түсэбөөр муухай байһан хадаа, тэдэниие сүүдлэхэ ябадалда хүргэбэ.

Бэшэ документнүүдэй дундаһаа гэмнэгшэ хадаа 1940 оной декабрь һарада гараһан документые уншажа үгэнэ гэбэл: «армиин генеральна штабай начальник (Гальдер) болбол зүүн тээ хэхээр түсэблэгдэжэ байһан операциин тухай хэлэнэ. Түрүүшээр географическа нүхэсэлнүүд тухай хэлэнэ. Сэрэгэй гол ехэ индустриальна центрнүүдынь Украинада, Москвада ба Ленинградта бии байна. Фюрер хадаа энэ түсэбые зүбшөөгөөд: ородуудые бүхы фронтоороо сухарюха аргынь олгохогүй шухала байна гэжэ номлобо. Зүүн тээшээ добтолхо ябадал хадаа германска империин территоридо ородуудай агаарай сэрэгэй добтолхо аргагүй болторонь үргэлжэлхэ байна. Нүгөө талаһаа, Германиин агаарай сэрэгүүд хадаа ородуудай сэрэгэй ба ажаүйлэдбэриин районуудые үй бута сохихоор добтолхо аргатай болохо байна. Тиигээд байхадаа бидэнэр ородой армиие үгы хэхэ ба тэрэнэй дахяад бии болохо аргые һалгааха ёһотойбди. Дайсанай сэрэгүүдэй ехэ ехэ соединенинүүдые үгы хэхэ зорилготойгоор түрүүшынгээ сохилтые хэхэ байнабди. Ородуудай ара талада шэнэ позицинуудые эзэлхэ арга олгохогүй гээшэ айхабтар шухала операцинуудые хэхээр бэлэдхэгдэһэн 130—140 дивизинүүд хүсэд хүрэхэ байна гэбэ.

Энэ документые сонсохоод, трибуналай үдэшын заседани хаагдаба.

(ТАСС).

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23; АТС—1—80; зам. редактора—7.89; ответ. секретаря—3.23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00505 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.